MALTA

QORTI CIVILI
PRIM' AWLA

ONOR. IMHALLEF RAYMOND C. PACE

Seduta tas-27 ta' Marzu, 2003

Citazzjoni Numru. 300/2001/1

Angolina sive Julie mart Abdel Dawah ammessa ghall-beneficcju tal-Ghajnuna Legali.

vs.

Dottor Joseph M Sammut u l-Prokuratur Legali Mario Mifsud Bonnici nominati kuraturi deputati b'digriet tad-29 ta' Dicembru 2000 biex jirrapprezentaw lill-assenti minn dawn il-gzejjer Adel Dawah u b'digriet tal-Qorti tal-25 ta' Settembru 2001 Dr Joseph Sammut gie sostitwit b'Dr Martin Fenech bhala Kuratur Deputat.

Il-Qorti,

I. PRELIMINARI.

Rat ic-citazzjoni attrici a fol. 1 fejn gie premess:-

Illi l-attrici izzewget lill-konvenut Adel Dawah bir-rit civili fir-Registru taz-Zwiegijiet ta' Malta fit-18 ta' Mejju 1995 u dan skond ma' kif jirrizulta mic-certifikat taz-zwieg hawn anness bhala Dokument ‘A';

Illi l-kunsens tal-partijiet ghal dan z-zwieg kien vizjat b' difett serju ta' diskrezzjoni ta' gudizzju fuq il-hajja mizzewga jew fuq id-drittijiet u d-dmirijiet essenzjali tal-istess;

Illi l-kunsens tal-partijiet ghal dan iz-zwieg kien vizzjat peress li kien inkiseb bl-eskluzjoni positiva taz-zwieg innifsu jew ta' xi wiehed jew aktar mill-element essenzjali tal-hajja mizzewwga;

Illi ghalhekk l-imsemmi zwieg huwa null u bla effett ghat-termini tal-**artikolu 19 (1)(g) u/jew (d) u/jew (f) tal-Att XXXVII tal-1975 li jirregola z-zwigijiet;**

Illi l-istess attrici ghalhekk tablet li l-konvenuti nomine jghidu ghaliex m'ghandhiex din l-Qorti:-

1. Tiddikjara u tiddeciedi illi z-zwieg ikkuntrattat bejn l-partijiet huwa null u bla effett.

Bl-ispejjez kontra l-konvenuti nomine li huma minn issa ngunti ghas-subizzjoni.

Rat id-dikjarazzjoni attrici w il-lista ta’ xhieda a fol 3 sa 16 tal-process;

Rat ir-rikors ta’ Dr Joseph M Sammut tat-28 ta’ Awissu 2001 fejn informa lill-Qorti li huwa m’ghadux jifforma parti mill-lista ta’ l-elenku tal-kuraturi deputati u ghalhekk talab li jigi ezentat mill-inkarigu lilu moghti permezz tad-digiret tat-29 ta’ Dicembru 2000.

Rat il-verbal tal-25 ta’ Settembru 2001 fejn il-Qorti provdiet fuq ir-rikors ta’ Dr Joseph Sammut tat-28 t’Awissu 2001 fejn laqghet it-talba w ordnat li jigi sostitwit bil-kuratur li jmiss skond l-elenku.

Rat in-nota tar-Registratur tat-22 t'Ottubru 2001 fejn permezz taghha l-Qorti giet infurmata li l-kuratur li jmissu t-turn huwa l-Avukat Dr Martin Fenech.

Rat il-verbal tat-23 ta' Jannar 2002.

Rat in-nota tal-eccezzjonijiet tal-kuraturi deputati tat-8 ta' Frar 2002 fejn gie eccepit:-

1. Illi huma ghadhom mhux edotti mill-fatti tal-kaz u ghalhekk jirrellevaw illi jirrispondu f'aktar dettal u precizzjoni fi stadju ulterjuri.

2. Salv eccezzjonijiet ulterjuri.

Rat id-dikjarazzjoni tal-konvenuti u l-lista tax-xhieda a fol 27 u 28 tal-process.

Rat il-verbali tat-12 ta' April 2002 u tad-9 t'Ottubru 2002 fejn din il-kawza bdiet tigi mismuha minn din il-Qorti kif prezentament ippressjeduta, inghata digriet tal-affidavits tal-partijiet ta' 50 jum kull wiehed u l-kawza giet differita ghas-sentenza ghas-27 ta' Marzu 2003.

Rat in-nota tal-attrici tal-21 ta' Novembru 2002 fejn permezz taghha gew prezentati zewg affidavits (fol 33 sa 34).

Rat ir-rikors tal-attrici tas-26 ta' Novembru 2002 u d-digriet tal-Qorti tas-27 ta' Novembru 2002 fejn il-Qorti laqghet it-talba u nnominat lill-Dr Paul Farrugia biex jiffissa seduta wahda sal-31 ta' Dicembru 2002 sabiex jinstemgha l-istess xhud.

Rat il-verbal tas-seduta mizmuma mill-Assistent Gudizzjarju Dr Paul Farrugia fis-17 ta' Frar 2003 fejn xehed is-Supretendent Nicholas Ciappara.

Rat ix-xhieda kollha prodotta.

Rat id-dokumenti esebiti.

Rat l-atti kollha l-ohra tal-kawza.

II. KONSIDERAZZJONIJIET

(A) IL-PROVI.

Illi l-**attrici** xehedet permezz ta' affidavit taghha mmarkat u esibit bhala “Dok. A” a fol 33 u 33a tal-process. Hija pproduciet wkoll bhala xhud taghha lil Josette Stewart li xehdet permezz ta’ affidavit taghha markat u esebit bhala “Dok. B” a fol 34 tal-process.

Illi fl-affidavit taghha **l-attrici Julie Dawha** qalet is-segwenti:

“Jiena u Adel Dawah izzewwigna wara sitt xhur gherusija. L-ewwel sena kien miexi kollox sew. Wara li ghalaqna sena flimkien bdejt nghid lil zewgi biex ikollna t-tfal izda hu dejjem kien isib xi skuza, daqqa ghax hoxna, u meta nonqos forsi”.

“Huwa beda johrog wahdu u jigi fis-sakra u meta kont nistaqsih fejn kien u kemm dam kien jirvilla u jerfa’ jdejh fuqi. Dan kien madwar xi sena u xahar zwieg”.

“Wara x-xoghol minflok jigi d-dar zewgi beda jmur fil-bar li hemm tahtna u kien jisker. Meta jitla’ d-dar konna nibdew niggieldu u jispicca jitlaq mid-dar. Huwa ma kienx jigi lura qabel tlitt ijiem jew gimgha”.

“Darba minnhom wara li tela' d-dar mill-bar ergajna ggielidna u huwa telaq il-barra. Jien tlajt fuq il-bejt biex nara fejn sejjer. Huwa dahal wara bini faccata u marret mara warajh. Jiena meta rajt hekk inzilt, hrigt barra u mort warajh. Smajt lil siehbu jghidlu “oqghod attent ghax gejja l-mara". Qbadna nargumentaw u qabad jaghtini barra. Ghidtlu "Ghalhekk taghmel hekk ghax ghandek mara ohra?".

“Xi sena u seba' xhur wara z-zwieg kienu l-festi tal-Milied zewgi gie fuqi u qalli biex naghzel: jew nohrog mieghu fil-

Milied jew fl-Ewwel tas-sena biex darba minnhom johrog wahdu. Jiena ma accettajtx u spicca hareg wahdu fiz--zewg okkazzjonijiet".

"Meta konna nohorgu flimkien kien ikollu seba' mitt sena biex immorru d-dar biex wara li jwassalni jerga' johrog wahdu u nergghu nispiccaw bl-istess storja. Wara gimgha li kienu ghaddew il-festi telaq mid-dar ghal kollox".

"Wara xi sena li kien telaq huwa cempilli u talabni nisilfu Lm50 biex jixtri medicina biex jieqaf jiehu d-drogi. Jiena accettajt biex forsi johrog mill-problema. Xi xahar wara rega' cempilli, qalli li jiddispjacih u xtaq li nergghu nibdew mill-bidu. Jiena accettajt bit-tama li nsalva z-zwieg. Huwa gie u raqad id-dar u ftehemna biex il-hwejjeg tieghu ma jmurx hu ghalihom biex jaqta' minn mal-mara li kellu".

"Izda xorta telaq mid-dar u ftit wara cemplet il-mara li kien mar jghix maghha u qaltli "Ara kif hu gie, biex ma tahsibx li qed nohodlok ir-ragel". Fid-dagqa u l-hin ir-ragel qabad it-telephone, beda jghajjarni giddieba u cahad li huwa kien gie ghandi. Minn dakinhar ma smajtx bih aktar".

"Jien ma ftahtx il-kawza qabel billi minghalija triq tkun taf l-indirizz sew tal-parti l-okra biex ikunu jistghu jibaghtulu l-karti".

"Meta darba mort insaqsi ghal zewgi l-Ghassa qaluli li kellu zewg kazijiet, kien hareg bi plegg, izda ma marx jiffirma. Il-pulizija qalli li huma kienu qed ifittxuh izda jahsbu li hu harab minn Malta."

Illi fl-affidavit taghha x-xhud **Josette Stewart** qalet is-segwenti:

"Jiena Josette Stewart il-habiba ta' Angolina Dawah. Qeghda nikteb x'rajt u xi smajt waqt iz-zwieg bejn Angolina Dawah u Adel Dawah. Jiena ta' spiss kont inkun ghandhom. Jiena nafhom flimkien minn zmien gherusija taghhom sa ma nfirdu b'hekk ha nixhed u nghid dak li naf. Kont narhom spiss jigildu u kien johrog u jigi f'sakra mejjet. U meta kient tistaqsih, "fejn kont?" kien

isawwatha. Sa darba kien qed isawwatha u ma' flahtx iktar u kelli inwaqfu u ghedtlu biex jerhijla u qalli "Inti ghoqod hemm ghax naqbad naghti lilek wkoll'. Darba ohra kont tlaqt minn ghand Angolina u kif tlaqt hareg Adel. Kif jiena dhalt id-dar tieghi wara ftit minuti nismha il-bieb ihabbat. Jiena mort niftah u sibt lil Adel wara il-bieb tieghi. Beda jghidli biex nohrog mieghu ghax kien iddejjaq ma' Angolina. Jiena ghedtlu biex jitlaq u ihhallini kwieta u wara qalli biex ma' nghidx lil Angolina li gejt hawn ghax kien jarrali jekk nghidilha. Gieli rajtu Paceville u kont inhalih jarani u wara kont immur inkellmu u kont nghidlu "ghalfejn gejt hawn mhux ahjar hrigt il-mara minflok gejt hawn" kien jirrispondini "tindahalx". U anki rajtu f'prezenza ta' mara ohra go Bormla u qalli biex ma nghidx lil mara li rajtu. Meta kont ghetlu "ghalfejn qed tibdilha?" Kien qalli li ddejjaq ma' Angolina. Dan il-kaz gara daqs 5 snin u nofs ilu mid-data ta' llum 4 ta' Novembru 2002".

Illi fis-seduta tas-17 ta' Frar 2003 xehed is-**Supretendent Nicholas Ciappara** fejn qal li l-konvenut kien gie kkundannat fl-10 ta' Lulju 1997 fuq pussess ta' eroina mill-Qorti Kriminali tal-Magistrati u kien moghti l-artikolu 9 ghal perjodu ta' sentejn; fid-19 ta' Ottubru 1999 kien gie kkundannat u mmultat Lm200 mill-istess Qorti tal-Magitsrati fuq pussess ta' droga w oggetti misruqin; fl-10 ta' Ottubru 2002 gie kkundannat u mmultat Lm100 fuq evazjoni ta' VAT; fid-9 ta' Lulju 2002 gie kkundannat sena prigunerija sospsiza ghal tlett (3) snin u biex ihallas Lm380 *ai termini* tal-artikolu 28 H tal-Kap 9 u bhalissa ghandhu kawza pendenti fuq pussess ta' droga.

(B) KONSIDERAZZJONIJIET TA' DRITT.

Illi dawn il-premessi jwasslu sabiex jinghad li l-attrici qed tvanta li l-imsemmi zwieg kien null u bla effett ghat-termini tal-**artikolu 19 (1) (d) (f) u (g) tal-Att XXXVII tan-1975 li Jirregola z-Zwigijiet.**

Illi fil-premessi tac-citazzjoni l-attrici qalet li I-kunsens tal-partijiet kien vizzjat b'difett serju ta' diskrezzjoni ta' gudizzju fuq il-hajja mizzewga, jew fuq id-drittijiet u d-

dmirijiet essenzjali taghha liema premessa qeghda tirreferi ghall-artikolu **19 (1) (d) tal-Kap 255 tal-Ligijiet ta' Malta.**

Illi fl-istess premessi jinghad, li l-attrici ssostniet li l-kunsens tal-partijiet inkiseb bl-eskluzjoni pozittiva taz-zwieg innifsu u tal-elementi essenzjali tal-hajja mizzewga jew tad-dritt ghall-att taz-zwieg, liema premessa qeghda tirreferi ghall-artikolu **19 (1) (f) tal-Kap. 255 tal-Ligijiet ta' Malta.**

Illi l-**artikolu 19 (1) (d) u (f) tal-Kap 255 tal-Ligijiet ta' Malta** jinqraw hekk kif gej:-

"Artikolu 19 (1) *B'zieda mal-kazijiet fejn zwieg ikun null skond xi dispozizzjoni ohra ta' dan l-Att, iz-zwieg ikun null:-*

"(d) jekk il-kunsens ta' xi wahda mill-partijiet ikun vizzjat b'diffett serju ta' diskrezzjoni ta' gudizzju fuq il-hajja mizzewga, jew fuq id-drittijiet u d-dmirijiet essenzjali taghha, jew b'anomalija psikologika serja li taghmilha mpossibbli ghal dik il-parti li taqdi l-obbligazzjonijiet essenzjali taz-zwieg".

"(f) jekk il-kunsens ta' xi wahda mill-partijiet ikun inkiseb bl-eskluzjoni pozittiva taz-zwieg innifsu, jew ta' xi wiehed jew aktar mill-elementi essenzjali tal-hajja mizzewga, jew tad-dritt ghall-att taz-zwieg."

Illi din il-Qorti sejra tghaddi biex tezamina n-nullita` taz-zwieg *o meno* taht dawn iz-zewg sub-incizi separatament, u fl-ewwel lok, taht **l-artikolu 19(1) (d) tal-Kap 255 tal-Ligijiet ta' Malta.**

Illi **artikolu 19 (1) (d) tal-Kap 255** jghid illi z-zwieg ikun null jekk il-kunsens ta' xi wahda mill-partijiet ikun vizzjat b'diffett serju ta' diskrezzjoni ta' gudizzju fuq il-hajja mizzewga, jew fuq id-drittijiet u d-dmirijiet essenzjali taghha, jew b'anomalija psikologika serja li taghmilha mpossibbli ghal dik il-parti li taqdi l-obbligazzjonijiet essenzjali taz-zwieg.

Illi ghar-rigward tal-istess **artikolu 19 (1) (d)** mill-provi migbura jirrizulta li l-kontendenti, qabel ma zzewgu, ma kkunsidrawx bis-serjeta` l-valuri u l-principji tal-hajja mizzewga. Fil-fatt kif inghad fis-sentenza **"Emanuel Walter Vella vs Mona Lisa Vella"** (P.A. (RCP) - 1 t'Ottubru 2002 - Cit Nru 801/96/RPC) il-kuncett ta' d-diskrezzjoni ta' gudizzju *"supposes not only maturity of intellect but also a maturity of the will, that is an ability to take decisions responsibly. A person must possess* a *critical faculty and internal freedom of choice in order to contract validly"*.

"Psychic disorders which give rise to a defect of due discretion include immature personality, which may be characterised by affective infantilism, immature character, affective immaturity and an emotionally unstable personality. Serious immaturity could very easily constitute a ground of nullity for a marriage. In a Rotal decision of 1961 ***Sabattani*** *held that a person either has or has not sufficient discretion of judgement to marry. If he has not, then he suffers from 'aementia', not in the sense of insanity, but in the sense that he lacks the sufficient maturity of judgement to understand and choose marriage … … ... Therefore, the weakness which affects the mind can merely result from the lack of maturity … …".*

Illi ***G. Veness,*** kif ikkwotat minn ***N. Picard*** in **'L'Immaturite' Et Le Consentement Matrimonial"** (pg. 54-55) jghid is-segwenti:-

"The judge must consider the overall behaviour of the spouse, taking into account the gravity of the conduct, its continuity throughout the conjugal life, its influence on the couple's equilibrium, the relation of behavioural disorders to the 'ius in corpus' and also to the right to the community of life and to consider also all the other factors which are relevant to the determination of the gravity of this immaturity with reference to married life."

Illi dwar dan is-sub-artikolu din il-Qorti kif presjeduta diga` kellha okkazzjoni tezaminah, u ghalhekk taghmel

referenza ghas-sentenzi **"Joseph Borg vs Maria Nicolina Cutajar gia` Borg"** (Cit. Nru. 1564/97/RCP deciza fil-21 ta' Ottubru 1999) u **"Kevin Spiteri vs Av. Dr. Renzo Porsella Flores et noe"** (Cit. Nru. 2443/97/RCP deciza fit-18 ta' Jannar, 2000); **"Anthony Gallo vs Dr. Anthony Cutajar et nomine"** (P.A. (RCP) 28 ta' Mejju 2002); **"Ali Chahid vs Mary Spiteri"** (P.A. (RCP) 5 ta' Gunju 2002); **"Giulio Farrugia vs Raquel Anne Farrugia"** (P.A. (RCP) 29 ta' Mejju 2002); **"Romina Zammit vs Paul Zammit"** (P.A. (RCP) 30 ta' Mejju 2002) u ghall-principji hemm enuncjati.

Illi f'dawn is-sentenzi, u fid-decizjoni **"Josette Lungaro vs Jesmond Lauro"** (P.A. (RCP) l-1 ta' Frar 2001) il-Qorti ghamlet referenza ghas-segwenti esposizzjoni ta' ***Viladrich*** li jghid:-

"Thus, there is grave lack [of discretion of judgment] when it is proven that a contracting party lacks intellectual and volitional maturity necessary to discern, in view of binding oneself in an irrevocable manner, the essential rights and duties of marriage, which are the object of mutual surrender and acceptance. The discretion of judgment refers to that degree of maturity of comprehension and of will of the contracting parties, which enables them to give and receive each other, through a juridical bond, in a unique community of life and love. This community is indissolubly faithful, ordered to the good of the spouses as well as to the procreation and education of the offspring. (***Viladrich, P.J***. "**Matrimonial Consent in Code of Canon Law Annotated**" (**Montreal**, 1993) p. 686).

Illi fis-sentenza **"Kevin Spiteri vs Av. Dr. Renzo Porsella Flores et noe"** (Cit. Nru. 2443/97/RCP deciza fit-18 ta' Jannar 2000) il-Qorti spjegat:-

*"Kwantu ghall-obbligazzjonijiet essenzjali taz-zwieg, din il-Qorti tifhem li, fin-nuqqas ta' definizzjoni jew indikazzjoni fil-**Kap 255**, dawn l-obligazzjonijiet essenzjali huma dawk li fis-socjeta` Maltija dejjem u nvarjabbilment gew ritenuti bhala l-obligazzjonijiet essenzjali taz-zwieg. Dawn huma "the obligation concerning the conjugal act or carnal*

union, as bodily union and basis of procreation; the obligation of the community of life and love as an expression of the union between man and woman, mutual well-being, which is inseparable from the provision of an environment conducive to the reception and education of children; and the obligation to receive and bring up children within the context of a conjugal community. It is important to remember that these essential obligations must be mutual, permanent, continuous, exclusive and irrevocable so that there would be incapacity if one of the contracting parties should be, due to a psychological cause, incapable of assuming these obligations with these essential characteristics". (***Vidadrich, P.J***. *op. cit*., p. 687).

Illi dan l-animu tal-istess partijiet manifestat fl-azzjonijiet taghhom, huwa ghal kollox distint u differenti minn dawk li gew skond il-gurisprudenza nostrali konsiderati bhala d-drittijiet u dmirijiet u l-elementi essenzjali taz-zwieg, tant li fis-sentenza **"Mary Mustefa Al Muhamed vs Mustefa Mustefa Al Muhammed"** (P.A. (NA) 27 ta' Lulju 1999) inghad li:-

"Fil-kawza ***"Haidin vs Haidin"*** *(PA. (Q.K) 7 ta' Lulju 1994), il-qorti qalet illi m'ghandu jkun hemm ebda motivazzjoni li ggieghel persuna tersaq ghaz-zwieg ghajr l-imhabba lejn persuna ohra w ix-xewqa li tqatta' l-kumplament ta' hajjitha fil-kumpanija taghha. Fiz-zwieg wiehed irid ikun lest li jaghtiha t-totalita' tieghu nnifsu esklussivament lill-persuna l-ohra, u din l-ghotja trid tkun mhux biss reciproka izda motivata bi hsieb genwin li vermament ikun irid johloq 'a partnership for life'".*

"Mill-gurisprudenza nostrana, jista' jinghad illi d-dmirijiet u drittijiet tal-mizzewgin fiz-zwieg huma dawk li komunament wiehed jistenna fi zwieg normali fis-socjeta' taghna. Fost dawn, wiehed isemmi l-fedelta` u l-assistenza, l-unita` u l-indossubbilta' taz-zwieg, l-hajja komuni flimkien, id-dritt u d-dmir illi jittiehdu decizjonijiet flimkien intizi fl-ahjar interess tal-familja w il-prokreazzjoni ta' l-ulied. Il-hajja mizzewga timporta li l-mizzewgin jaqsmu kollox flimkien u li jkunu ta' ghajnuna u ta'

assistenza lil xulxin, b'impenn shih a favur ta' xulxin u taz-zwieg taghhom l-element tal-'communio vitae'. Fil-kawza ***"Micallef vs Micallef'*** *deciza fl-4 ta' Mejju 1993, il-Prim'Awla tal-Qorti Civili enuncjat illi 'element essenzjali tal-hajja mizzewga skond il-ligi taghna huwa d-dritt tal-mizzewgin ghall-komunjoni tal-hajja ('communio vitae') bejniethom".*

Illi dawn il-principji kollha gew kkonfermati f'diversi sentenzi moghtija minn din il-Qorti nkluzi **"Maria Rita Calleja vs Mohamed Ben Mohamed Khemiri"** (P.A. (RCP) 17 ta' Frar 2000); **"Nicolai Balzan vs Simone Cremona"** (P.A. (RCP) 9 ta' Marzu 2000); **"Ousama Sadalah vs Doris Tanti"** (P.A. (RCP) 4 ta' April 2000); **"Josephine Gabriel vs Dr. Georg Sapiano et nomine"** (P.A. (RCP) 8 ta' Novembru 2000); "**Josette Lungaro mart Jesmond Lauro vs Jesmond Lauro"** (P.A. (RCP) l-1 ta' Frar 2001); **"Mazen Dadouch vs Maria Dadouch xebba Galea"** (P.A. (RCP) 22 ta' Marzu 2002); **"Albert Grech vs Josette Grech"** (P.A. (RCP) 30 ta' April 2002); **"Marco Tanti vs Catherine Azzopardi"** (P.A. (RCP) 30 ta' Mejju 2002); u **"Giulio Farrugia vs Raquel Anne Farrugia"** (P.A. (RCP) 29 ta' Mejju 2002) fost ohrajn.

Illi rigward l-**artikolu 19 (1) (f) tal-Kap 255 tal-Ligijiet ta' Malta,** dan l-artikolu jipprovdi li hemm nullita' taz-zwieg:-

"(f) jekk il-kunsens ta' xi wahda mill-partijiet ikun inkiseb bl-eskluzjoni pozittiva taz-zwieg innifsu, jew ta' xi wiehed jew aktar mill-elementi essenzjali tal-hajja mizzewga, jew tad-dritt ghall-att taz-zwieg."

Illi dan is-sub-artikolu jikkonsidra kemm is-simulazzjoni totali *("colorem habens, substantiam vero nullam")* kif ukoll dak parzjali *("colorem habens, substantiam vero alteram")* tal-kunsens.

Illi rigward it-tifsira tal-frasi "*eskluzjoni pozittiva taz-zwieg innifsu"*, jew kif maghruf ukoll bhala simulazzjoni totali, l-Qorti fil-kawza **"Bonnici vs Bonnici"** (P.A. 30 ta' Lulju 1982) qalet illi biex ikun hemm simulazzjoni totali jrid jigi ippruvat il-'*finis operis'* taz-zwieg gie effettivament eskluz

mill-vera rieda ta’ parti jew ohra, ghalkemm formalment tkun sehhet ic-celebrazzjoni taz-zwieg.

Illi fis-sentenza **“Cali vs Dr. Albert S. Grech *nomine”.*** (P.A. 22 ta’ Gunju 1988) il-Qorti qalet illi jekk tmur ghac-cerimonja tat-tieg u nternament tissostitwixxi l-ideat tieghek fuq x’inhu zwieg jew inkella xort’ohra teskludi l-veru kuncett taz-zwieg, hi forma ta’ simulazzjoni totali. Fid-decizjoni **“Galea vs Walsh”** (P.A. 30 ta’ Marzu 1995) il-Qorti spjegat simulazzjoni bhala *“meta l-atti, gesti jew kliem esterni ma jikkorrispondux ghall-kunsens intern li jkun inghata”.* Illi fis-sentenza **“Muscat vs Borg Grech”** (P.A. 14 ta’ Awissu 1995) il-Qorti spjegat il-kuncett ta’ simulazzjoni b’dawn il-kliem:-

“Ghalhekk min esternament ikun wera li qed jghati l-kunsens matrimonjali izda jkun internament u b’att pozittiv tal-volonta’ tieghu qed jichad il-kunsens ghal dak iz-zwieg ikun qed jissimula l-kunsens tieghu”.

Illi kif gie insenjat fid-decizjoni fl-ismijiet **“Francesco Teuma vs Liugi Camilleri et”,** (K. 1 ta’ Ottubru 1884 - Vol.X p.912):-

“a poter dedursi la invalidita dell’atto e’ necessario che risulti chiaro, che cio’ che si contrattava non era la yenta, ma una simulazione, cioe’ ‘fictio seu ostensio falsi pro vero’.”

Illi fil-kawza **“Anthony Gallo vs Dr. Anthony Cutajar *et nomine*”** (P.A. (RCP) 28 ta’ Mejju 2002) inghad li *“meta wiehed jitkellem dwar l-eskluzjoni taz-zwieg jew wiehed mill-elementi essenzjali tieghu, wiehed irid jifli jekk il-kontendenti jew wiehed minnhom, alavolja hu kapaci jghati l-kunsens validu taz-zwieg, pero’ bl-att tieghu qabel u fil-hajja mizzewga, jew bl-ommissjoni tieghu, eskluda a priori certu obbligi essenzjali tal-hajja mizzewga, cioe’, issimula l-kunsens tieghu totalment fejn eskluda a priori z-zwieg, jew inkella fejn filwaqt il-kunsens hu jew hi eskludew xi wahda jew aktar mill-elementi essenzjali tal-hajja mizzewga, u cioe’ saret simulazzjoni parzjali”.*

Illi fil-fatt din il-Qorti taqbel mal-istess definizzjoni u fil-fatt fis-sentenza **"Al Chahid vs Mary Spiteri"** (P.A. (RCP) 5 ta' Gunju 2002 inghad li *"wiehed jinnota li taht l-**artikolu 19 (1) (f)** trid issir distinzjoni cara bejn zwieg li jfalli minhabba cirkostanzi li jirrizultaw waqt iz-zwieg, u zwieg li jfalli ghax wiehed mill-partijiet minn qabel ma ta' l-kunsens tieghu kien gja mentalment dispost li ma jottemprax ruhu ma xi wahda jew aktar mill-obbligi matrimonjali. Fl-ewwel ipotesi hemm ir-ragunijiet li jghatu lok ghas-separazzjoni u fit-tieni ipotesi hemm l-estremi tal-annullament taz-zwieg".*

Illi fil-fatt ghal dak li jolqot l-kuncett ta' *"l-eskluzjoni pozittiva ta' xi wiehed jew aktar mill-elementi essenzjali tal-hajja mizzewga"*, u cjoe' simulazzjoni parzjali, l--Prim'Awla tal-Qorti Civili fil-kawza **"Abdel Wahed vs Dr. Yana Micallef Stafrace et"** (P.A. (NA) 14 ta' Lulju 1994) elenkat l-elementi essenzjali taz-zwieg bhala li jikkonsistu fil-*"kommunjoni tal-hajja konjugali, l-indissolubbilta' tar-rabta taz-zwieg, id-dritt ghall-fedelta' u d-dritt ghall-prokreazzjoni ta' l-ulied"*. L-istess elementi gew ikkonfermati wkoll fil-kawza **"Aquilina vs Aquilina"** (P.A. (NA) 30 ta' Jannar 1991) u fis-sentenza **"Grech vs Grech"** (P.A. (NA) 9 ta' Ottubru 1990). Dawn huma wkoll l-elementi fil-ligi kanonika.

Illi l-komunjoni tal-hajja konjugali u l-*"consortium vitae"* tikkomprendi zewg elementi u cioe' l-imhabba konjugali u r-responsabbilita` tal-familja. Kif qalet il-Prim'Awla tal-Qorti Civili fid-decizjoni **"Magri vs Magri"** (14 ta' Lulju 1994):-

"Jekk din il-"consortium vitae" hija nieqsa, l-oggett innifsu tal-kunsens taz-zwieg huwa wkoll nieqes. Din il-"Consortium Vitae" tikkomprendi zewg elementi li huma l-imhabba konjugali u r-responsabbilita' tal-familja."

Illi fil-fatt l-element ta' l-indossubbilta` taz-zwieg jehtieg li l-kunsens ikun ibbazat fuq rabta dejjiema bejn ragel u mara wahda, mibnija fuq il-fedelta` u formazzjoni tal-familja. L-ligi Maltija tippresuponi *'iuris tantum'* dan l-element ta' indossolubbilta' fiz-zwieg.

Illi fil-fatt, **J. *Edwards Hudson*** (pg. 164-165), jispjega car li: *"indissolubility can be excluded from consent in two different ways: either because the spouse, knowing the true nature of marriage, nevertheless contract with the understanding that he will have the option of dissolving the bond and recovering his former free status, or because the spouse formulates his own doctrine on marriage, from which the idea of indissolubility is absent and to which he adheres totally with both intelligence and will power".*

Illi wkoll, ***D.J. Burns*****,** fil-kummentarju tieghu (***D.J. Burns***, "**Matrimonial Indissolubility: Contrary Conditions - A Historical Synopsis and Commentary".** pg.151) jghid li *"it is not necessary that this intention* (i.e. li teskludi l-indossolubbilta') *was formulated as an express agreement, it can be inferred either from an explicit declaration of one or both parties, or consequent on certain words or actions implying that effect, or as a result of the narration of the circumstances of the contract."*

Illi hawn ukoll il-Qorti tirreferi ghal dak li inghad fis-sentenza **"Sharon Lanzon mart Francis Attard vs Francis Attard"** (P.A. (RCP) 15 ta' Marzu 2000) u cjoe':-

"Meta wiehed jitkellem dwar l-eskluzjoni positiva taz-zwieg jew wiehed mil-elementi essenzjali tieghu, wiehed irid jifli jekk il-kontendenti jew wiehed minnhom, allavolja huwa kapaci li jaghti kunsens validu taz-zwieg, pero' fl-atti tieghu qabel u fil-hajja mizzewga, jew bl-omissjoni tieghu eskluda a priori certu obbligi essenzjali tal-hajja mizzewga, cioe' issimula l-kunsens tieghu totalment fejn eskluda a priori iz-zwieg, jew inkella fejn waqt li l-kunsens hu jew hi eskludew xi wahda jew aktar mill-elementi essenzjali tal-hajja mizzewga, u cioe' saret simulazzjoni parzjali".

Illi mill-provi prodotti jirrizulta li l-konvenut ma kellux id-diskrezzjoni necessarja sabiex jaghmel il-pass taz-zwieg stante li jidher li hajtu baqghet kif kienet qabel iz-zwieg minghajr ebda konsiderazzjonijiet ghall-attrici, li jidher, almenu mix-xhieda taghha, li kien jittrattaha bhala oggett;

baqa' jghix il-hajja ta' guvnu ma hbiebu, jixrob u jidher anke jabbuza mid-droga, u anke kellu relazzjonijiet fil-miftuh ma' persuni ohra tas-sess oppost u ghix ghal xi zmien ma wahda minnhom li anke cemplet lill-attrici, u kellu diversi kazi l-Qorti anke fuq abbuz tad-droga u jidher li bhalissa jinsab mahrub minn Malta.

Illi minn dan kollu jidhru li fil-konvenut huma neqsin l-elementi kollha essenzjali ghall-hajja mizzewga, u mhux biss izda jidher li l-istess konvenut kien adebit, fil-mument taz-zwieg u anke wara l-istess zwieg u almenu kemm damet din ir-relazzjoni mal-konvenuta, b'difett serju ta' diskrezzjoni fuq il-hajja mizzewga u l-element ta' hajja konjugali kien ghal kollox nieqes mill-kunsens tieghu; dan jispjega ghaliex qatt ma jidher li ried ulied u ghalkemm jidher li qatt ma qal xejn dwar dan qabel iz-zwieg, il-bniedem, almenu mill-provi prodotti, kien jidher deciz dwar dan u fil-fatt meta avvicinat minn martu fuq dan is-suggett skond kliemha stess kien igib xi skuza anke fuq il-persuna taghha, fejn juri anke l-insensittivita` tieghu lejn l-attrici u s-sentimenti taghha.

Illi jirrizulta wkoll li l-kunsens tal-konvenut kien vizzjat ghaliex eskluda *a priori* diversi elementi essenzjali taz-zwieg mill-hajja tieghu mal-attrici u dan huwa kollu kkonfermat mill-attitudini tieghu waqt l-istess zwieg fejn l-istess konvenut qatt ma assuma l-ebda responsabbilta` lejn l-attrici, il-kuncett ta' familja kien ghal kollox nieqes mill-hajja tieghu, il-fedelta` ma kienitx wahda mill-prioritajiet tieghu u kemm-il darba ghex barra minn dan u kellu relazzjoni ma' nisa ohra, u pprova jkollu relazzjonijiet intimi ma ohrajn, u fuq kollox jidher li kien risolut li ma jkollux tfal mal-attrici.

Illi fuq dan l-ahhar punt il-Qorti tirreferi ghal dak li 'nghad fis-sentenza **"Joseph Ferriggi vs Mary Anne Ferriggi"** (P.A. (RCP) 7 ta' Jannar 2003) u cjoe:-

"minn dan kollu jidher li l-attur kellu fil-mument taz-zwieg tieghu mal-konvenuta difett serju ta' diskrezzjoni fuq il-hajja mizzewga billi ssoggetta l-kunsens tieghu ghall-konvivenza mal-konvenuta ghall-kondizzjoni li huwa ma

jkollux ulied mill-istess zwieg u dan ghalhekk iwassal sabiex din il-Qorti tikkonkludi li l-kunsens tal-attur kien ivvizzjat b'difett serju ta' diskrezzjoni fuq il-hajja mizzewga u l-elementi essenzjali taghha u wkoll li bil-kunsens tieghu huwa eskluda posittivament wiehed mill-elementi essenzjali taz-zwieg li huwa l-kuncett ta' prokreazzjoni ta' ulied, u hawn din il-Qorti tirreferi ghas-sentenzi ***"David Mangion vs Maria Sciberras"*** *(P.A. (N.A.) 11 ta' Ottubru 1999);* ***"Imad Adel Hazory vs Gaetana Borg"*** *(P.A. (N.A.) 11 ta' Ottubru 1999);* ***"E vs F"*** *(P.A. (F.D.) 1 ta' Lulju 1994);* ***"Elizabeth Zammit nee' Consiglio vs John Zammit"*** *(P.A. (S.B.C.) 14 ta' Marzu 1986);* ***"Mary Hassanin nee' Spiteri vs Silvio Spiteri"*** *(P.A. (N.A.) 16 ta' Frar 2001) u* ***"Joseph Abdilla vs Maria Fenech"*** *(P.A. (N.A.) 21 ta' April 1999), u ghalhekk it-talbiet attrici ghandhom jigu milqugha abbazi tal-****artikolu 19 (1) (d) u (f) tal-Kap 255*** *ghar-ragunijiet imputabbli lill-attur".*

Illi din il-Qorti taghmel riferenza wkoll ghad-decizjonijiet **"Sharon Bezzina vs Richard Bezzina"** (P.A. (RCP) 6 ta' Frar 2003); **"Jacqueline Agius vs Ivan Agius"** (P.A. (RCP) 11 ta' Dicembru 2002); u **"Joseph Cutajar vs Dr. Mark Busuttil *et nomine"*** (P.A. (RCP) 27 ta' Frar 2003), u l-Qorti thoss li apparti dak premess dak fuq citat u l-principji ennuncjati fl-istess sentenzi ghandhom japplikaw *mutatis mutandis* ghall-kaz odjern.

Illi premessa ohra fic-citazzjoni attrici hija dik abbazi tal-**artikolu 19 (1) (g)** li jipprovdi li z-zwieg huwa null:-

"(g) jekk xi wahda mill-partijiet torbot il-kunsens taghha ma' kondizzjoni li tirreferi ghall-futur".

Illi dwar l-**artikolu 19 (1) (g)** jinghad skond ***J. Edward Hudson*** *"a condition could either be suspensive or resulutive. It is suspensive if it delays the entry in effect of the obligation of an act until the condition itself is fulfilled. It is resolutive if it dissolves the obligation only if it verifies itself and therefore renders it null. e.g. "I will live in marriage with you until I find someone who is more wealthy than you" ("****Handbook II for Marriage Nullity Cases"*** *pg. 107).*

Illi mill-provi prodotti dan l-aggravju ma giex sostanzjat u ghalhekk t-talba ta’ nullita’ taz-zwieg fuq din il-bazi qed tigi michuda, anke minhabba nuqqas ta’ provi f’dan ir-rigward.

III. KONKLUZJONI.

Illi ghalhekk ghal dawn il-motivi, din il-Qorti, **taqta' u tiddeciedi,** billi filwaqt li tichad l-eccezzjonijiet tal-kuraturi deputati nkwantu l-istess huma nkompatibbli ma' dak hawn deciz, **tilqa' t-talba attrici,** b'dan illi:-

1. Tiddikjara u tiddeciedi illi z-zwieg ikkuntrattat bejn il-partijiet fit-18 ta' Mejju 1995 huwa null u bla effett *ai termini* tal-**artikolu 19 (1) (d) u (f) tal-Kap 255 tal-Ligijiet ta' Malta.**

Bl-ispejjez kollha kontra l-konvenut assenti filwaqt li l-kuraturi deputati ghandhom jithallsu skond il-ligi.

Moqrija.

--------------------------------TMIEM--------------------------------